

Van de theatermakers

Theatercollectief Opening Statement speelde in 2020 de voorstelling *Class Warfare Forever*. In deze satire geven de makers uiting aan hun verbazing en frustratie over de inrichting van het economisch systeem in Nederland. Voor *S&D* selecteerde zij de openingsdialoog waarin de goedlachse Reinier op even hilarische als verwarrende wijze leert dat hij niet in dienst is als schoonmaker, maar poetst als ‘zelfstandig autonoom ondernemer’.

Onze voorstelling start in de nabije toekomst en beslaat een periode van zo’n vijftig jaar. De stijl van de voorstelling is fragmentarisch, snel en taalkundig. Het podiumbeeld is kaal: drie acteurs op twee podiumdelen, natuurlijk licht, een krat aan rekwisieten.

De toeschouwer ziet fragmenten van de levens van twee personages: Reinier, een ras-Amsterdamse dertiger die met enthousiasme van baan naar baan hopt tot hij op 58-jarige leeftijd zijn baan verliest en merkt dat hij nergens meer aan de slag kan. En Frieda, begin twintig, die probeert in de verstikkende Amsterdamse woningmarkt de dakloosheid voor te blijven. Twee paden van economische klassenverdeling: werk en woning.

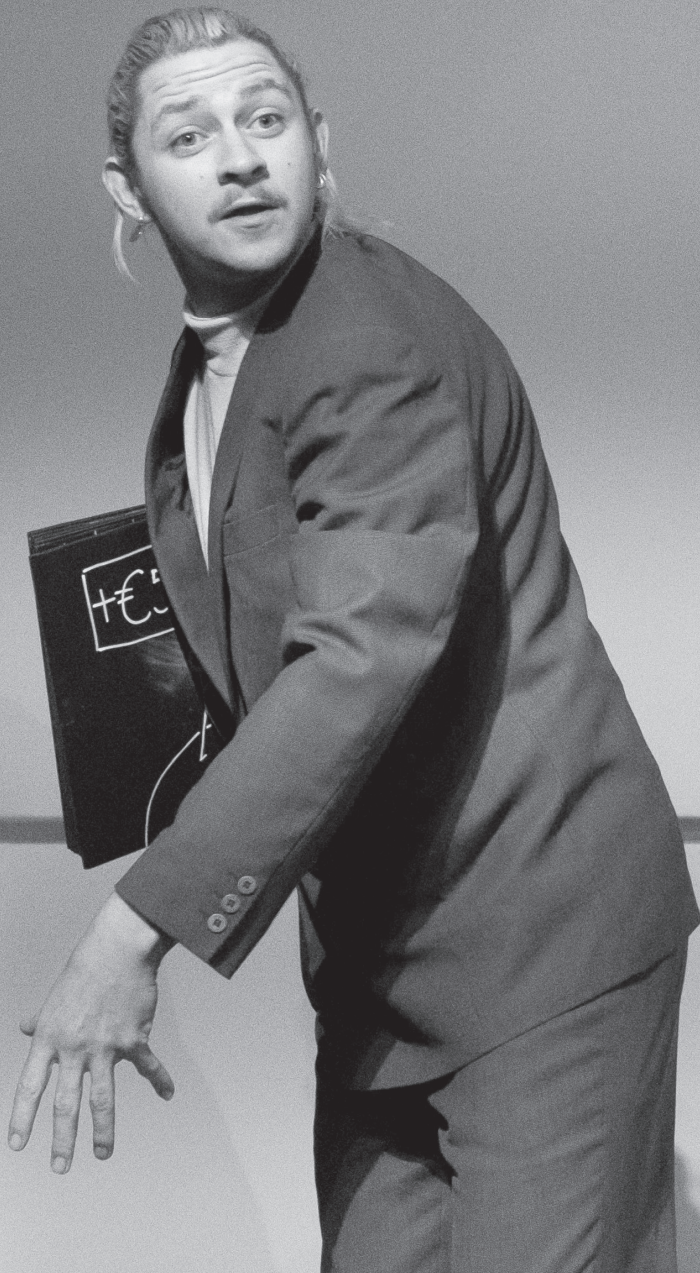
In de voorstelling zit ook de stem van de macht verweven. Vertegenwoordigd door een succesvolle ondernemer, een politicus en een econoom. Invloedrijke stemmen die ruim baan krijgen in het maatschappelijk debat over de inrichting van de samenleving en de economie. Hun top-down ideeën klinken prachtig, maar zijn totaal losgezongen van de

realiteit waarin Reinier en Frieda leven.

Het toekomstbeeld dat we in de voorstellingen schetsen is een extreme uitwerking van het huidige, reële economische systeem. Door de meest extreme vorm daarvan te laten zien benadrukken we de verwoestende onrechtvaardigheid die individuele en systematische hebzucht en ontmenselijking nu al voortbrengen. We maken in *Class Warfare Forever* ook het wettelijk kader zichtbaar dat economische uitbuiting, huisjesmelken, exorbitante vormen van zelfverrijking en overconsumptie faciliteert.

In het maakproces kwamen we tot de ontluisterende gewaarwording dat de realiteit dikwijls onze fictie inhaalde. Zo lanceerde Helling nog voor de première van ons toneelstuk een grote postercampagne in Nederland. Dit ‘schoonmaakplatform’ doet precies wat tijdens het schrijven van de eerste scene van onze voorstelling nog een fictieve dystopische fantasie was: schoonmakers ontdoen van hun arbeidsvoorwaarden onder het mom van zelfstandig ondernemerschap.

Joeri Heegstra, Claire Bender & Samir Veen
Theatercollectief Opening Statement

Class Warfare Forever

HUMAN RESOURCER

Nou, Reinier, we starten 'm even op heb je de app geïnstalleerd?

REINIER

Ja als medewerker heb ik me geregistreerd ik heb een ding gehad, bevestigingsmail.

HUMAN RESOURCER

Schoonmaker.

REINIER

Ja dat zei ik.

HUMAN RESOURCER

Niet jij zei: medewerker.

REINIER

Precies Schoonmaakmedewerker.

HUMAN RESOURCER

Je bent geen medewerker jij bent niet bij ons in dienst.

REINIER

Werknemer dat bedoel ik

HUMAN RESOURCER

Nee, jij bent een werkgever!

REINIER

Hm?

HUMAN RESOURCER

Wij zijn een platform en jij bent de werkgever van jezelf. Jij geeft jezelf werk.

REINIER

Maar ik werk voor jullie.

HUMAN RESOURCER

Nee, je werkt voor jezelf. Je bent een zelfstandig autonoom ondernemer!

REINIER

Ah ja, ja, ik snap het.

HUMAN RESOURCER:

Je werkt mét ons, niet voor ons. Wij zijn een platform dat particulieren en zelfstandigen aan elkaar koppelt. Je neemt via ons zelf werk aan. Wij bieden alleen voor jou een manier om klanten te vinden en voor klanten om jou te vinden.

REINIER

Yess... Helemaal mee.

HUMAN RESOURCER

Heb je een beetje ervaring met dit soort werk?

REINIER

Nou, niet met dit soort werk precies, maar thuis ben ik wel altijd de schoonmaker. Mijn vrouw is meer van het koken en ik meer van het afwassen zeg maar, altijd al geweest. En zeker nu met de kleine worden de dingen

UIT HET THEATER: CLASS WARFARE FOREVER

nogal snel een rommeltje.
 Nou, u kent het wel,
 maar niet in professionele context, nee.
 Ik heb altijd gewoon werk gehad,
 of in dienst dan bedoel ik.
 Lang conciërge geweest op de 7e Montessori,
 dat was heel leuk.
 Garderobe in Paradiso,
 dat was nachtwerk.
 En toen bij een fietsenmaker,
 dat was ook leuk,
 maar die ging failliet.

Dus ik zag jullie advertentie staan en toen
 dacht ik
 nou, ik heb schoonmaken altijd al best wel
 leuk gevonden om te doen.
 Dus ik dacht weet je wat
 ik probeer dat eens.
 Dus zodoende eigenlijk
 als het ware.

HUMAN RESOURCER

Oké, super.
 Nou, dit is hoe het werkt,
 als je bent ingelogd dan ga je naar het logo van
 de bezem
 dan zie je hier een lijst met jobs die je kan aan-
 nemen, ja?
 Mensen die iemand zoeken om schoon te ma-
 ken, ja?

REINIER

Uhuh.

HUMAN RESOURCER

Je ziet het aantal kamers,
 wat mensen willen,

of ze huisdieren hebben,
 et cetera.
 Hier zie je welk cijfer de klant op de
 ‘uitdagingsschaal’ heeft gegeven.
 Nou, bij een één is het een kwestie van een
 doekje eroverheen, klaar –

REINIER

En een negen of een tien is dan –

HUMAN RESOURCER

Nou laten we het gesprek een beetje luchtig
 houde.
 Jij kan dan hier invullen voor welk bedrag je
 die klus wel zou willen doen.

REINIER

En dan ga ik erheen en dan maak ik ’t gewoon
 schoon dus?

HUMAN RESOURCER

Nou, nee
 jij stuurt eigenlijk een offerte
 en de klant kiest er daar één van.
 Dat kan tot drie kwartier van tevoren, dus da’s
 fijn.

REINIER

Drie kwartier?

HUMAN RESOURCER

Ja, we gaan ervanuit dat niemand een job aan-
 neemt die meer dan drie kwartier reizen is dat
 zou moeilijk winstgevend zijn natuurlijk.
 Jij gaat toch bijvoorbeeld ook niet schoonma-
 ken in Groningen, dat slaat nergens op.

UIT HET THEATER: CLASS WARFARE FOREVER

REINIER

Nee, dat zou raar zijn,
maar — eh — ik weet dus misschien pas drie
kwartier van tevoren of ik moet werreke of
niet?

HUMAN RESOURCER

Oh maar de meeste klanten wachten niet tot
drie kwartier van tevoren omdat ze dan de
beste offerte vaak al kwijt zijn.

REINIER

Ja en dat is voor hen dus de goedkoopste dan?

HUMAN RESOURCER

Niet per se, je hebt ook een rating en recensies
en een ranglijst.
Klik maar eens op het erepodium.
Kijk jij bent op dit moment nummer 5331 van
de 5331 eenmansschoonmaakondernemingen
in jouw regio, dat is ook logisch want je bent
nog niet begonnen.
Maar als ik jou was zou ik dus zorgen dat je zo
snel mogelijk die ladder op klimt.

REINIER

En hoe ga ik dat doen dan?

HUMAN RESOURCER

Ondernemen!
Ondernemen, ondernemen, ondernemen.
Gewoon de uren erin stoppen.
En als ik je een tip mag geven, zou ik, als ik jou
was, in het begin lekker onder de marktprijs
gaan zitten.
Want je hebt nog geen reputatie maar dat is
ook logisch he,
ondernemen is investeren en dan pas oogsten.

REINIER

Oh!

HUMAN RESOURCER

We hebben sinds kort ook *achievements* in de
app,
bijvoorbeeld deze: 'De Vier Windrichtingen'.
Die krijg je als je een klus doet in Oost, West,
Noord en Zuid in één dag.
daar krijg je dan badges voor en die komen op
je persoonlijke pagina.
Leuk he?
Zo blijft het voor jou ook een beetje uitdagend.

REINIER

Ah ja
en het werk zelf?

HUMAN RESOURCER

Na aannname, pak je je schoonmaakspullen.

REINIER

Me eigen?

HUMAN RESOURCER

Eigen inboedel, ja

REINIER

En moet ik die dan ook zelf betalen?

HUMAN RESOURCER

Nou daar kan je dan dus rekening mee houden
in je offerte, dat is ook weer dat stukje onder-
nemen hè.

REINIER

Dus, stel, ik ben erreges he, en er zit daar een
joekel van een wijnvlek.

UIT HET THEATER: CLASS WARFARE FOREVER

Die mense die hebbe so een hoogpolig wit tapijt, en die hebbe misschien een feesie gehad, of wat mense te ete ofso, nou die hadde dan misschien een kleine en dat sijn se nie gewend, dus na, voor je 't weet, ligt so een glas wijn over tafel en dan druipt dat so op een tapijt.

Die mense die hebbe daar misschien wat zout op gegooid maar echt is dat er niet uitgegaan en ik hep op dat moment toevallig geen HaaGeeRodewijnvlekkeverwijderaar bij me, maar ik zie daar in de kast, toevallig wel HaaGeeRodewijnvlekkeverwijderaar staan. Die mag ik dan in principe niet gebruike?

HUMAN RESOURCER

In principe niet nee. Is het duidelijk of heb je hier nog vragen over?

REINIER

Nee,
of nou ja, ja,
maar —

HUMAN RESOURCER

Goed, dan ga je naar de klant toe op de afgesproken tijd, je doet het werk en erna kan de klant in de app aangeven of het naar wens was en een rating en recensie achterlaten. De klant betaalt van tevoren, dat geld blijft bij ons —

REINIER

Waarom?

HUMAN RESOURCER

Veiligheid.
Dat blijft bij ons totdat het werk naar beider

tevredenheid is afgesloten.

Hij heeft 24 uur om dat aan te geven in de app. Soms zijn klanten niet direct thuis om te controleren of alles goed is zo en dan maken we het geld over naar jou, min de kosten die wij vragen voor het gebruik van ons platform.

REINIER

En dat is —

HUMAN RESOURCER

15%.
Van elke 7 euro krijg jij er 6, wij er eentje.
Bijna alles gaat naar jou dus eigenlijk.

REINIER

En als hij niet tevreden is?

HUMAN RESOURCER

Of zij.

REINIER

Hmm?

HUMAN RESOURCER

Hij of zij.

REINIER

Jaja, hij of zij.

HUMAN RESOURCER

De klant kan ook een vrouw zijn natuurlijk he...
Of moeten vrouwen volgens jou soms zelf alles schoonmaken?

UIT HET THEATER: CLASS WARFARE FOREVER

REINIER

Nee, wacht, jij zei net zelf ook 'hij'.

HUMAN RESOURCER

Nee hoor, ik heb het altijd over 'de klant'.

REINIER

Niet, jij ze net 'hij'.

HUMAN RESOURCER

Oh ja? wanneer dan?

REINIER

Net.

HUMAN RESOURCER

Volgens mij niet hoor,
maar dat maakt niet uit.
Laten we afspreken dat we 'de klant' of 'hij of
zij' zeggen.
Okee?

REINIER

Okee, dus als hij – of zij niet tevreden is,
wat dan?

HUMAN RESOURCER

Ja,
dan hebben jullie een geschil.
Dan maken wij het geld terug over naar de
klant en dan is het aan jullie zelf om dat op te
lossen en daar uit te komen.

REINIER

Maar dat is toch niet eerlijk.
die guy kan dan gewoon kiezen dan of 'ie het
geld overmaakt of niet,
maar ik heb het werk wel al gedaan dan.

HUMAN RESOURCER

Of girl.
Guy of girl.
Wij handelen ook niet in eerlijk,
we bieden een contact en betaalservice aan
onder voorwaarden die we stellen.
Snap je?

REINIER

Hmm,
kan ik ook een rating van de klant achterlaten?

HUMAN RESOURCER

Huh, nee.
Natuurlijk niet.

REINIER

Waarom niet?
Die kan toch ook aardig zijn,
of vervelend,
of z'n afspraak niet nakomen.

HUMAN RESOURCER

Of haar afspraken.
Ja tuurlijk,
maar dat bieden wij niet aan.

REINIER

Maar hoezo niet dan?

HUMAN RESOURCER

Ja, omdat we een platform zijn die een service
aanbieden, en dat is er niet één van,
we verkopen ook geen sjaals,
dat bieden wij niet aan.
Voelt ook een beetje raar toch,
bedrijven die hun klanten gaan recenseren
beetje creepy.

UIT HET THEATER: CLASS WARFARE FOREVER

REINIER
Wat?

HUMAN RESOURCER
Oh uh
creepy?

REINIER
Nee,
bedrijven die hun klanten gaan recenseren?

HUMAN RESOURCER
Ja, jij, ondernemer, bedrijf,
schoonmaakaanbieder.

REINIER
En die mensen doen wel een rating over mij?

HUMAN RESOURCER
Ja.

REINIER
En kan ik die dan ook erreges zien?

HUMAN RESOURCER
Nee, die zijn voor de klanten onderling.

REINIER
Maar ik kan natuurlijk ook gewoon een
klantenaccount aanmaken

HUMAN RESOURCER
Nee,

dat is belangenverstrengeling.
Dat is tegen de voorwaarden
en als ik jou was zou ik die wel serieus nemen.
De voorwaarden,
die heb je wel gelezen toch?

REINIER
Ja, absoluut,
maar hoe weet ik dan of ze tevreden zijn of
niet?

HUMAN RESOURCER
Nou, je kan 't ze vragen als je ze ziet bijvoor-
beeld hè,
of als ze je terugvragen dan zal 't wel goed zijn.
Maar dat is aan jou.
Jij bent de ondernemer.
Wij bieden als bedrijf jou, als bedrijf, geen
klanttevredenheidsonderzoek-service.
Dat stukje customer outreach mag jij zelf gaan
innoveren.
Leef je uit!

Wederom,
wij bieden een service,
en dat is er gewoon niet één van.
Jij moet zelf je bedrijf draaiende houden
en dat is er allemaal deel van,
maar als je dat doet kan je met ons heel ver
komen.

Theatercollectief 'Opening Statement' speelt dit seizoen twee nieuwe voorstellingen in Amsterdam: 'We doen ons best' (Tolhuistuin) en 'Horizon' (Over het IJ Festival). De voorstelling 'Class Warfare Forever' is op 19 september nog één keer te zien in Zaal 3 van Het Nationale Theater in Den Haag. Kijk voor meer informatie op www.openingstatement.nl/speellijst.